

Sníh a mráz

„Svezete mě někam k metru?“

„Určitě, a kam přesně si to přejete?“

„To mně je docela jedno, k nejbližšímu, musím dojet na Chodov, tam mě naloží dcera.“

*„Tak to bude za pět set, přidejte dvě stovky, a já vás hodím až na ten Chodov.“
Ten taxikář vážně umí obchodovat, vidí, že jsem promrzlý a že tohle asi neodmítnu.*

„Co se vám stalo?“

„Ale nejede to, benzín v tom je, ale chcipl to a nenastartuju a s tímhle já už nic nesvedu. Jo, to když jsem jezdil stopětkou.“

Začínám povídat o našem nadšeném cestování v létě 1990 západní Evropou, bez peněz, obloženi kanystry s naším „levným“ benzínem, o tom, jak se muselo i v parném létě v autě topit, aby se nepřehřálo, o startování roztlačením z kopce, když v tom něco zvlhlo, jedu jako kolovrátek. Taxikář se jen usmívá, pokyvuje hlavou a pak povídá: „Jo, něco podobného jsem viděl v televizi v seriálu Vyprávěj.“

„Aha, v seriálu?“ jsem trochu zaskočený.

Nedívám se na to, proč budu koukat na něco, co si pamatuji, ale ten taxikář mi nejde z hlavy ještě dlouho poté, co mě vysadil na parkovišti před obchodním centrem.

To nemá rodiče? To se musí dozvídat z televizních seriálů, jaký byl náš život před třiceti lety?

To spolu doma nemluví?

„A jak je to u nás?“

Urputně se snažím vzpomenout, jestli jsem o té době s dcerami mluvil.

Marně, protože jsem nemluvil, nikdy, možná snad jen v drobných útržcích.

Měl bych jim to říct.

Všechno.

Jaké to bylo, když mně bylo jako dneska jim, už třeba jen proto, aby nenaletěli těm různým našeptávačům. Víím, že nevydrží tak dlouho poslouchat, tak to raději napiši.

Máte-li chuť a dostatek trpělivosti, povím to i vám.

1 – Dárek

„Tady máš dárek k promoci, ode mne a od maminky,“ předává mi otec igelitovou tašku s papírovou krabicí. Igelitku skládám, je pevná, může se hodit, a rozbaluji to překvapení. Z krabice na mě vykoukne mosazný zvoneček zavěšený na černé tepané konzolce z ploché oceli.

„Co to proboha je?“

„No, synu, zazvoň si! Skončilo ti mládí.“

Skončilo? Kdepak, teprve začíná!

Už žádné zkoušky, konečně bude čas žít!

Kolik času muselo uplynout, než jsem poznal, že táta měl pravdu? O tom možná příště...

2 - Poslední prázdniny

„Vaše pasy, prosím!“

„Celní a devizové prohlášení!“

Všechno mám vyplněné tak, jak to má být, napsal jsem tam hodinky i stan, vezl jsem to tam, vezu to zpátky, a těch pár forintů, co jsem měl v naší bance nakoupeno, jsem utratil do posledního. Ale vezu si 4 šampony s jablečnou vůní, co u nás nejsou k sehnání, snad mi to projde a tím budu mít vyřešené Vánoce pro všechny holky v rodině.

Svatební cesta do Budapešti, na týden, vlakem, pod stan. Dana si to asi představovala jinak, ale na víc nemáme.

„Ty ses chtěl ženit, synu, tak se starej...“

Táta mě v tom ale nenechal plácát úplně, dal nám bydlení na chatě ve Velkých Popovicích. Vlastně tam bydlím už pár let, tedy většinu času v roce. Jenomže doposud táta v tichosti platil elektřinu. Minulý pátek přede mě položil složenku a suše zašeptal:

„Teď je to tvoje!“

„Tolik, tati?“

„Ano, tolik. Máš sazbu pro rekreační objekty.“

V duchu už ruším možnost zimního přitápění elektrickým radiátorem, to bych nezvládl. Budu si muset poradit jinak. Stejně je to jen na krátko, příští rok bude hotový byt!

„Já se na to fakt vykašlu! To si neumíš večer vypláchnout míchačku? No, co na mě koukáš? Ty vole, doktor přírodních věd, kandidát věd a blbej jako kolečko od trakaře!“ řvu na o dvacet let staršího pána jako pominutý.

Nezvládám to, mám toho po krk.

Tím, že jsem se oženil, jsem získal možnost postavit si 3+1, místo 1+1, na co jsem měl podle družstevních regulí nárok jako svobodný. Tím se mi ovšem také ztrojnásobil úvazek. To byl taky tátův nápad, přihlásil mě do družstevní svépomocné výstavby, přesně v 18ti.

Ty tři tisíce základního vkladu mi dal k narozeninám. Zbytek si musím odmakat. Dva a půl tisíce hodin.

Pořadník na to, abys vůbec mohl začít svépomocně stavět.

Na mě vyšla řada až po pěti letech, ve čtvrtém ročníku vysoké školy. Uvolnilo se místo pro zedníka.

„Tak se nezlob, musel jsem včera dřív domů, zapomenul jsem na to,“ ten chlap tu dře jako můj přidavač, aby postavil byt dceři. Jsme to vůbec elitní partička, my

svépomocní družstevníci. Biolog, právník, lékař, inženýr strojař, vysokoškolský učitel, diplom snad nemá jenom náš stavbyvedoucí.

„Ne, ty promiň, nějak to nestíhám, stačí, když to trochu vypláchneš, naleješ tam vodu a hodíš dvě lopaty šterku a necháš to chvíli kvrdlat. Pak to znova vypláchneš a máš míchačku jako novou. Teď ji budeš umývat kladívkem...“ Stejně to pořádně nevyklepe a mně se pod rajblíkem budou točit kamínky, ten mikrobiolog...

„Pust' mě k tomu, první míchačku si udělám sám a pak to budeš dělat stejně.“ Nebude. Ať to proboha ale dělá radši hustší, to si pak naředím...

Takhle je to pořád.

Den za dnem.

Musím natočit hodiny, budu rok na vojně, tak musím mít odděláno dopředu, jinak mě z výstavby vyšoupnou. Dohodnul jsem se, že vyzdím a omítnu dvě patra, tedy příčky v těch patrech, protože nosné zdi jsou z panelů. Tím budu mít rok splněný. Ráno se svítáním na kolo, z Popovic na Zahradní Město, za soumraku pak zase domů. Systém na prd. Dělán v úkolu, a moji přidavači v hodinovce. Já to honím, oni se zašívají, je jim fuk, jestli se mi to lepí na fartáč nebo naopak ztéká po lžici.

Musím promluvit s mistrem, musí mi dát kluky, co v tom pojedou se mnou, dostanou připsané hodiny za hotové patro. A biologa fakt nechci, ať mi dá zeměměřiče a právníka! Musím to do září stihnout, pak nastupuji do práce a na panelák zbydou jenom víkendy.

Musím, jinak nebydlím.

Poslední prázdniny ty patří nám.

3 - Věřím tvým snům

„Tak ty seš ten šikula od Alice Bártlové? Tvůj táta je taky Jindra a stavař?“

„Ano, proč?“

„No, tak to je můj spolužák z fakulty, pozdravuj ho.“

„Arnošt ti řekne, co a jak...“

Arnošt, vysoký, zavalitější skoro čtyřicátník, mě představil Ilonce, Jiřince a Láďovi - to byli konstruktéři, Arnošt byl statik, stejně jako padesátiletý šéf Jenda a já měl doplnit a posílit tenhle sehraný tým, který to spolu táhnul už přes deset let. Teď jsou „detašované pracoviště konstrukce mostárny ČKD Slaný“, přešli před rokem jako celá parta z PPÚ. Všichni mně okamžitě tykali a vyzvali k tykání.

„Trochu jsme si tě proklepli, než jsme tě vzali,“ spiklenecky na mě mrknul Arnošt a já netušil, o čem mluví. „Láďa Votlučka i Alice Bártlová říkali, že ti to půjde. To nevíš, že docentka Janatková z katedry mechaniky je Jendova manželka?“

Nevěděl jsem nic.

Nevěděl jsem o doporučení docentky Bártlové, znal jsem jen inženýra Votlučku, učil mě a byl vedoucím našeho kruhu „ocelářů“. Koncem studií mě pozval do kabinetu a zeptal se: „Už máte nějaké místo?“

Neměl jsem, tak mi dal telefon, ať si zavolám a odkáži se na něj.

„Tam vás už doučí, to, co jsme nestihli, to mi věřte!“

A teď tu jsem. Ve svém prvním opravdovém zaměstnání.

Mám děsnou chuť počítat a projektovat.

Nejraději bych dělal nějaký most, pořádný most.

Ale dostal jsem nakreslit dílenskou dokumentaci schodů. Žádné velké schodiště, tři stupínky, metr široké, někam do haly, na tom není co počítat, jen se to svaří a doveze v celku.

Napínal jsem si pauzák, že to odpoledne vystřihnu, ale Arnošt mě zastavil.

„To nemá cenu dneska začínat, za chvíli jdeme za Ivem od jeřábníků, má padesátiny. Dneska nic nerozjížděj!“

Celé patro ČKD Slaný v Hyberské slavi. My z konstrukce mostárny, kluci ze speciálních jeřábů, i parta z důlních strojů. Rýsovací prkna vodorovně, chlebičky, a litrovky Pražského výběru.

Ivo je už v náladě: „Vítej na palubě Titaniku!“ vykotal a odkymácel se dál.

Slaví se celé odpoledne, ve tři, tedy dvě hodiny před koncem pracovní doby, přijíždí delegace vedení ze Slaného, předat Ivovi pozdravy od náčelníků a věcný

dar. Zřejmě už také slavili cestou, protože výslovnost mají ti odboráři podobnou té Ivově.

„Tak co jsi dělal, první den v práci?“ ptá se mě v autobuse domů Dana.

„Nic, pařili jsme. A ty?“

Dana ve stejný den šla také do svého prvního zaměstnání, oddělení přípravy u Pozemních staveb Praha, promovali jsme stejně, ona ale na čtyřletém oboru „Ekonomie a řízení stavebnictví“. „No, řešilo se, kam mě posadí, asi mě nijak urgentně nepotřebují, co budu dělat, nevím.“

Pomalu si zvykám. Ráno autobusem v 5:50, o sedmé na píchačkách, večer v 17:45 domů, s Danou se scházíme na autobusovém nádraží na Pankráci. Někdy jezdí domů o autobus dřív, měsíc zaměstnaná, a vlastně žádnou konkrétní práci po ní nikdo nepožadoval. Jen něco srovnat, utřídit a tak, když to jde, nechá se poslat s poštou nebo tak, a uteče domů.

U nás to nejde, máme píchačky.

Ráno si ale nesmím píchat, protože Láďa, ten přijíždí do práce nejdřív, píchá automaticky všem. Hodí se mně to, protože sedmou bych stíhal jen za nejpriznivějších okolností, kdy vyběhnu z autobusu a chytím přesně vlak metra. Jinak příjezd do práce v 7:05 a to šéfové ve Slaném neradi vidí. Píchačky musí být v pořádku.

S prací je to jinak.

Druhý den jsem vystříhnul ty schody, třetí den slavil Václav od důlních mašin odchod do důchodu, ve čtvrtek byl Arnošt s Jendou na nějakém jednání, takže jsem mu schody předal až v pátek ráno. Stydím se, za týden v práci jsem udělal jedny pitomé schůdky, které zámečník svaří bez projektu a dílenské dokumentace sám za pár hodin.

„Ty sis nějak pospíšil?“ řekl Arnošt a já zase nevěděl, co si mám myslet.

„Musím Jendovi říct, ať tě zapojí, jinak bys nám kazil normy.“

„Jířinko, už máš to F4?“ slyším odvedle volat Ilonku, jako skoro každé úterý.

„Nemám, to je to tak složité, Ilonko, počkáme na Láďíka.“

Láďík se vrací ze svačiny a kontroluje holkám ty křížovky. Rozvedený pětaticátník, skvělý konstruktér, ale stejně jako obě děvčata, nezačne pracovat, dokud celý ten sešit s křížovkami nevyluští.

„Jak tohle může fungovat?“ brblám si pro sebe, ale Arnošt má uši všude.

„Nefunguje to, brzo se to soudruhům sesype...“ prohlásí rezolutně.

„Už máš tu plošinu?“ houkne na mě a pak dodá smířlivě:
„Neboj, říkal jsem ti, že jsme si tě proklepli...“

Jedeme na dvou frontách.

Ale poměr není půl na půl, spíše tak dvě třetiny na Jendu, a třetinu na ČKD.

Dílenskou dokumentaci všechno zařizuje Jenda, shání a rozděluje práci a peníze a my kreslíme. Holky mín, Láďa, já i Arnošt občas zůstáváme přes čas, když se blíží termín. Peníze dostáváme ale stejné, tedy z melouchů.

„Nepřemýšlej o tom,“ říkal mi jednou na jedné z četných oslav Láďa.

„Jenda ví, co dělá, postará se o nás všechny, holky mají děcka, tak tu nemohou být déle.“

Nemohou být déle, ale nejdou mi do hlavy ty křížovky.

A pak ty hodinové telefonáty s dětmi, manželem, kamarády.

Taky mně děsně vadí ty neustálé oslavy. Potřeboval bych dělat co nejvíc, ale tím by se profláklo, že dělám na melouchu. Za těch pár babek, co mě dává ČKD, bych se přeci nepřetrhnul, to je každému jasné.

„Láďa, ten z nás toho nakreslí a nadře nejvíc, a je spokojený, budu i já,“ říkám si.

Přesto to ve mně hlodá. Proč nemůžu normálně pracovat, proč mám v pracovní době slavit narozeniny kdejakého strejce?

Proč nás fabrika za práci neplatí stejně jako ten MON přes Jendu?

Přitom, protože dílenské dokumentace je nedostatek, i naše fabrika jí od MONu kupuje, mnohem draž než od nás, tu ovšem kreslí jiní kolegové, třeba z Ostravy.

Nic z toho mi nedává smysl.

Jak to může fungovat?

Kdy si naprojektuji ten svůj most?

Jenda slíbil, že jak něco takového přijde, bude můj.

Věřím mu.

4 - Tančíš sama

Začíná přituhovat.

Bydlení na chatě s každodenním dojížděním do práce do Prahy není tak idylické, jako naše studentské poflakování za městem ve zkouškovém období.

Ráno se nevyplatí v kamnech zatápět a večer je už dost krátký na to, aby to stačilo pořádně vyhřát. A to teprve končí říjen, v zimě tu vymrzeme jako ti Karafiátovi broučci. Hromada dřeva, která se mi zdála být solidní zásobárnou paliva nejméně na několik zim, se nebezpečně zmenšila, vlastně už skoro není. Přijíždím za tmy, odjíždím za tmy, všechny víkendy na stavbě, nemám kdy zajít do lesa. Musíme nakoupit uhlí.

„Máš?“ ptám se místo pozdravu.

„Mám! Vyjednala jsem to! Zítra se mám stavět ve Stránčicích, dají nám dvacet metrů nějakého ořechu, či jak to ta ženská říkala...“

Tak to se dneska můžeme dovolit pořádně ohřát, otevírám spodní dvířka kamen a pozoruji, jak se nad nimi horký vzduch klepotá jak v létě nad rybníkem.

„Tak kdy to přivezou, a kolik to bude stát?“

„Nikdy! Slyšíš, nikdy, nikdy! Nemáme tu trvalé bydliště, nemohou nám to prodat!“ z jejího hlasu slyším zoufalost a bezmoc.

Trvalé bydliště. Už podruhé narážím na ten problém. Místní mají průkazku na autobus, bez trvalého bydliště nám jí ovšem nevydají, tak platíme plnou sazbu - 7 Kčs. Když řídí Karel, jezdíme na černo. Čtrnáct korun doma. Plat mám 1750 Kč hrubého, Dana má o stovku víc. Tak pětistovku měsíčně navíc vydělám od Jendy. Přežijeme, ale počítáme, hodně počítáme.

A teď to uhlí. Tak v tomhle státě je i uhlí na přiděl, na chatu na něj nemáš nárok.

Dana sedí na starém gauči, otočená ke mně zády, a podle toho, jak jí cukají ramena, poznám, že tiše brečí. Představovala si to jinak. Holka z činžáku, kde hřejí radiátory, z kohoutku teče teplá voda, se tu teď choulí, skoro po tmě, protože elektřina je drahá, u skomírajících kamen a podle všeho, za to můžu já. A to ještě neví, co mě je naprosto jasné.

Náš byt dříve než za dva roky hotov nebude. Tím tempem, jakým se to staví, to nelze stihnout v žádném případě, na to nemusím mít stavební vzdělání, abych to poznal.

A já zase nevím, co ví zatím jen ona.

Druhý den se svěřuji se svým trápením Jendovi. Poradil mi koupit brikety, on si je vozí na chalupu. Tak batoh na záda, a vyřešeno.

„Co to vláčíš v tom báglu?“ křičí na mě Jarda, skoro nejbližší soused, mám u něj očko, pomáhal jsem mu s projektem přestavby jeho domu.

„Brikety, uhlí mi nedají!“

„Proč si neřekneš klukům Kocourkovej, aby ti dovezli dřevo?“

„Neznám Kocourky.“

„Ty seš vůl, tak co se nestavíš? Blbe jeden študovanej. Budeš v sobotu doma?“

„Mám být na stavbě, ale Dana doma bude.“

„Tak my ti to tam ráno hodíme.“

Stal se zázrak.

„Kolik to bude stát?“ pořád počítáme, každý halíř.

„Ti říkám, že jsi vůl, nestarej se...“

Daně neříkám nic, kdyby to zase nevyšlo, asi by jí to složilo.

Poslední dobou je vůbec nějaká jiná. Pořád slzy na krajíčku.

Jarda nelhal.

V sobotu večer, když se vracím ze stavby, nemohu projet vraty, kolo přenáším přes hromadu dřevěných špalků. Stačí jen naštipat sekerou. Doma nezvykle uklizeno, slavnostní ubrus na stole a Perla Moravy v ledničce. Co se slaví? Že by Danu tak vzala ta fůra topiva?

„Tak jez!“

Je to dobré, vážně dobré, Dana nevaří často, tedy skoro vůbec, ale „činu“ tu vážně umí. Rozlévám víno.

„Ne, mě nenalévej, prosím,“ špitne.

„Proč ne?“

„No přemýšlej trochu, taťko!“

Měl bych pokleknout a políbit jí ruku, a pak vstát, obejmout kolem ramen a v očích mít výraz štěstí, ale já jsem jen v šoku. Když se po chvíli proberu, je na objetí pozdě.

„Nesnaž se, prosím tě, hlavně se nesnaž, buď tak hodnej...“

A zase slzy a útěk do ložnice.

Chodili jsme spolu sedm let, má mě přečteného. Všechno se mi zase ještě víc komplikuje.

Kde je ten tátův zvoneček? Mám chuť si zacinkat.

5 – Mráz

Šedobílé mrazivé ticho jako někde na Aljašce.

Opatrně, abych se moc neurousál, kráčím v těch šlápotách v hlubokém sněhu. Jaké dělá malé krůčky, nikdy mě nenapadlo o tom přemýšlet, ona nechodí, vlastně jen cupitá.

Tohle nemá cenu, nebudu tu šaškovat, pár set metrů hlubokým sněhem mě nezabije, volím si svůj krok i tempo.

Už vidím, jak z komína létají jiskry.

Musím proházet cestu na ráno. Raději teď hned.

Dvacet minut mávání s lopatou a už kráčím pyšně zpátky tou svojí soukromou dálnicí. Jestli v noci nenapadne další, může Dana ráno vyrazit do práce v lodičkách!

Napadlo. Dvacet centimetrů, ale je to fuk.

Ráno šlapu sněhem na autobus sám, Danu nechali doma, prý rizikové těhotenství. Bude to tak lepší, vlastně je to naše spása. Ta chata izoluje minimálně, kamna se musí neustále ládovat dřevem, které stejně hoří jako papír.

„Budeš strážcem rodinného krbu!“

„No, z toho jsem vážně celá šejdrem...“

„Máme, co jsme chtěli! Jsme sami a spolu!“

Můj optimismus už nějak nezabírá. Stavba už také skončila, pokračování až na jaře, víkendy budu mít volné.

„V ČKD rozprodávají stará rýsovací prkna, tak jsem ti jedno vzal!“ oznámil mi Jenda.

„Co je to za krám?“ slyším na uvítanou, když s Jendou sundáváme kovovou konstrukci se závažím z jeho přívěsného vozíku.

„Bude to tu jen překážet!“

„Ne, to nás bude živit, víš, miláčku.“

Cítím šanci, jak si trochu pomoci. Připravit dílenskou už umím, dělám to denně pro Ilonku a Jiřinku. Naskicuji jednotlivé dílce rukou, včetně všech kót, a Dana to už jen přenese na rýsovací prkno. Kusovník si pak udělám sám. Nakonec, Dana je také stavební inženýrka, i když vlastně ekonomka, měla i dva semestry ocelových konstrukcí, a chytrá je až moc, takže by to pro ni měla být hračka.

A hned si беру od Jendy dvojnásobek práce.

Do Vánoc vyděláme na pračku!

„Jak to šlo?“ halasím ode dveří.
„Je to tak fajn, když je doma teplo!“

Vidím, že nešlo. O pauzák tužička dneska nezavadila.
Ani včera, ani předevěčirem, a nebude tomu jinak zítra, to už je mi jasné.

„Nebylo mi dobře, víš. Zlobíš se?“
„Ale ne, nezlobím,“ říkám, ale vaří se to ve mně fest.

Co celé dny dělá?

Ráno, než odjedu do práce, vyberu kamna a zatopím, na kamna postavím hrnec s vodou. Ten menší, větší je prý moc těžký. Vstává a má tam teplo a teplou vodu. Večer, když se vracím, teplou vodu nemám. To je to tak složité dát ten hrnec odpoledne zpátky na kamna? V kuchyni jen bordel, špinavé nádobí tam stojí týden. Schválně jsem si to vyzkoušel, nechal jsem to být. V tom hrnci se už dělá plíseň.

To už se ale neovládám a křičím a řvu. Dana jen brečí.
Jasně, máme rizikové těhotenství, takže nic, vůbec nic.

Večery u rýsovacího prkna, o půlnoci přiložit dvě brikety a spát.

„Není mi dobře, jsem unavená.“

„Dal jsi se na vojnu, tak bojuj, synu! Mimochodem, když už jsme u toho, máš tu obsílku, tak se zastav.“

Zima je za námi, ve vzduchu voní jaro.
V ruce mám povolávací rozkaz a v hlavě zmatek.

Co bude dál?

Dana se stěhuje do Prahy ke svým rodičům a já odjíždím na vojnu.
Žádné srdceryvné loučení na peróně se nekoná.

„Tak ahoj za rok.“
„Tak ahoj.“

6 - Hrála mi Julii

A zase ten pocit, že to už nebude dlouho trvat. Prostě je to ve vzduchu, i když stále ráno mrzne.

Jaro!

Na žádné jaro v životě jsem se dosud tolik netěšil jako právě na tohle.

Sbohem armádo, přežil jsem to nekonečno!

Dana s dcerou už je zpátky na chatě. Táta k mému manželství změnil postoj. Už to není jen moje bitva a válka, je tam jeho vnouče, a to strádat nenechá. Vzal si dovolenou a dodělal nejnutnější izolace, přivezl pračku, navozil brikety a obstaral propanbutanový sporák. Opravdu se stará a pomáhá. Já se také změnil. Ne, že by vojna ze mě udělala svalnatého chlapa, ale něco se přeci jen stalo. Mám za sebou pár divočejších mejdanů se zdravotními sestřičkami a trochu delší poměr s „holkou od vedle“ kasáren.

Doma jsem za ten vojenský rok byl párkrát, ale nebylo nic.

K únavě a vyčerpanosti přibyl další pádný argument – to „děčko“.

„Umyl sis ruce? Pořádně?“

Tak tohle mě už dostává, jsem snad nějaké čuně? Víím, co se sluší, než si dcerku pochovám!

Proč mě pořád sekýruje a ponižuje?

Táta, když zjistil, že mi doma zahálí rýsovací prkno, dostal nápad, že Danu zaměstná na vedlejší úvazek u nich v práci. Nic složitějšího, vlastně se jedná jen o překreslování starých výkresů. Natáhnout na prkno a obkreslit na pauzák.

„Když dá holku spát, může si na hodinku, dvě sednout a obtahovat, že jo?“

Nechápe, že takhle to u nás nechodí a já nemám odvalu mu to říct.

A taky ty peníze dost potřebujeme. Tak obtahuji po večerech sám. Jenda už moc práce vedle nemá, rozjela se stavba „plánáku“, na kšefty bokem není čas. Sekce jedna se montuje, sekce dvě je ve výrobě a sekce tři pořád na rýsovacích prknech. Ale konečně se něco děje, na nábreží vidím, jak to, co jsme nakreslili, do sebe zapadá, nebo taky někdy ne, a pak mě honí montéři po lešení.

Na stavbě paneláku pokračujeme betonováním podlah a dlážděním lodžii.

Dal jsem se dohromady s Milanem a Tomášem, Milan je „opravdovský“ zedník, Tomáš je zemědělský inženýr. Jedeme zase v úkolu, scházíme se odpoledne po práci a vřdycky dvě lodžie vydláždíme. Já míchám a vozím kolečka výtahem do pater, Tomáš zavází a Milan dláždí.

Funguje nám to, ale stejně nic neurychlíme, letos bydlet nebudeme. Ale tím, že chodíme odpoledne, mám šanci na jeden víkend volný, mohu něco dělat na chatě. Chystám se na další zimu, tentokrát mě nezaskočí. Na obklad podhledu musíme být dva, jeden drží, druhý šroubuje, musím za tátou.

Už na něj nemachruju, pěkně mně přistříhli křidélka.

„Jak vám to klapě?“ Ptá se.

„No, neklape. Neklape to vůbec. Už nevím, co mám dělat.“ Definitivně rezignuji a žaluji.

„Víš, synu, něco rozbít je strašně jednoduché. Prásk a je to pryč. Jinak, ty taky nejsi žádná výhra, to si nemysli. Musíš vydržet, teď je na prvním místě děcko, a vlastně bude napořád. Tak zatni zuby a nedej se!“

To jsou mi rady.

Zaťaté zuby mám už tři měsíce a pořád nic.

„Máš telefon.“ křičí na mě Arnošt.

„Telefon, já? Kdo volá?“

„Tvůj otec!“

„Tati? Něco se stalo? Máma je v pořádku?“

„Jo, ta jo, ale ta tvoje slepice by potřebovala vykrákat!“

Průsvih. Táta si udělal volno, že doizoluje a doobloží parapety.

To „umyl jste si pořádně ruce“ ještě skousnul. Neskousnul, když mu Dana přišla v jednu hodinu odpoledne oznámit, že dala dítě spát, a že má přestat dělat kravál.

„To ho nemohla vzít někam ven do kočárku!“

„Já nevím, já u toho nebyl.“

„Víš co, synu, ty mně taky polib!“

Prima den.

Ráno mě slíbili kluci z Hutních montáží, že jestli příště udělám v dílenské takovou botu, že mě zhoupnou na jeřábu, teď táta a co bude doma, docela tuším.

„Byl tady tvůj otec a choval se příšerně.“

„To ty ses chovala příšerně, ne on! Takhle to nikdy nedoděláme, když v jednu vyhlásíš polední klid. To jsi nemohla vzít Jítu do kočárku?“

„Nemohla, ona je takhle zvyklá, dítě musí mít svůj řád a rytmus.“

„Proboha!!!“

Druhý den se dozvídám, že Dana s dcerou odjíždí na chalupu svých rodičů do severních Čech. Tam nejen že nemají teplou vodu, tam nemají vodu vůbec. Chytají dešťovku do sudů a pro pitnou chodí k sousedům.

„Jak dlouho tam chceš být?“

„No, než to tady s tvým tatínkem doděláte...“

Aha. Dana je už čtrnáct dní pryč, a vlastně mi nechybí. Tady je něco špatně. Láska tu už není, zůstal jen smysl pro povinnost. Něco rozbít je tak strašně snadné....

7 – Léto, jak má být

„Ty jsi tak krásná...“

„A ty zase tak ženatý...“

„Ano, jsem, ale zdá se, že ti to moc nevadí.“

„Nevím. Víš, že zítra odjíždím?“

Taková letní holka. Krásná, mladá a svěží jako jarní ráno. Jirka, můj kamarád a pokušitel z vojny, se na mě zlobí.

„Víš, že jsem ji chtěl!“ soptí.

„Tak ses měl víc snažit, mám ji já, ty máš tu druhou, tak to chodí,“ směju se mu.

Objevil se tu nečekaně v pátek podvečer na tom svém východoněmeckém stroji značky Simpson a hned hulákal pod okny: „Paní Paříková, paní Paříková, může Jindra ven?“

„Co tu blbneš? Dana tu není!“ ale mám radost, že toho ranhojiče zase vidím.

„A kde je?“ slyším, že mu to nijak moc nevadí.

„To jsi měl dát vědět, že máš volný barák, nabral bych sestřičky. Co se tu děje? Ve vesnici je nějaký mumraj.“

„No přeci pout', rachot bude až do neděle.“

„Tak co tu hnijeme, jdeme na to!“

Tohle nedopadne dobře. Jsem utahaný a chce se mi spát. Zítra musím na stavbu. Jirka, odpočatý, na službě vyspinkaný do růžova, to nepochopí.

„Spát budem, až budeme staří!“ zavelí a já podléhám.

„Vidíš támhle ty dvě? Běž jim říct, ať si přisednou.“

Vždycky to tak dělá. Neumí holky oslovit, ale když je přivedu, rozbalí ty svoje doktorské historky a skóruje. Tůhle, dneska si vybírám první já.

Stavbu pro tento víkend prostě ruším.

Na tom severu za Danou a Jitkou jsem byl za poslední dva měsíce dvakrát, jednou přes noc na kole, podruhé minulý týden, na otočku autobusem. Třicet stupňů ve stínu a pořád je mezi námi ten zimní mráz.

„Už to máme hotové. Zaizolováno. Shodil jsem starou kolnu a postavil nový dřevník. A mám uhlí, po jedné paní, potřebovali vyklidit sklep, tak jsem jej dostal zadarmo...“ chlím ze sebe zprávy, které považuji za dobré a vynikající.

„Také jsem udělal pískoviště a houpačku.“

„Houpačku? No vida, jak se snažíš!“ zase mě dloube pod žebra.

„Kdy se vrátíš, tedy vrátíte?“ Ony už jsou teď jen „my“.

„Až bude hotový byt!“ dostávám ledovou sprchu, ještě že to slunko tak pere.
„Ale ten letos ještě určitě nebude!“
„Nebude??? To se tam jezdíš flákat?“

Zásah.

„Něco rozbít je strašně jednoduché,“ opakuji si v duchu, ale uvnitř se celý klepu.
„Nebude, nic s tím nemohu dělat.“
„Tak my přijedeme koncem prázdnin.“

Rozhodnuto, za chvíli mi jede autobus na Prahu, pak vlakem do Stránčic a pěšky přes kopec domů. V noci k nám už autobusy nejezdí.
Prázdniny končí a Kráska se musí vrátit do školy, příští rok maturuje.

„Uvidíme se ještě někdy?“
Vážně se jí lesknou oči, nebo si to jen namlouvám?
„Nevím, spíše ne. Ale přesto, jsi tak krásná, nezapomenu.“
„Já vím, a ty tak ženatý, to já málem zapomněla...“

Jirka ji odváží na tandemu na vlak a já se pouštím do velkého úklidu.
Pozítří tu bude Dana a tak musím zahladit stopy po těch čtrnácti dnech s Kráskou.

„Ty seš takovej pitomec,“ už se zase Jirka na mě čertí.
„Proč? Zkoušel jsi to na ní cestou, a nedala ti, co?“ vysmívám se mu.
„Ne, vole, ta holka tě fakt miluje!“
„Já vím, ale co já můžu, mám ženu a děcko.“
„Tak jsi ji měl nechat mě!“

Jak znám Jirku. Tohle myslel smrtelně vážně.

8 - Za všechno může čas

„Tak vítejte doma!“

„Doma? Hmmm, doma...“ protahuje slabiky, a k tomu ten úšklebek.

Nezačíná to dobře, tohle nezačíná dobře....

„A teplá voda jako neteče?“

„A na chalupě na severu ti tekla?“

Už zase blbnu, nechávám se vyprovokovat, couvej, Jindro, couvej...

„Na bojler zatím nemám, ale je to přichystáno, do zimy ho určitě osadíme a zprovozníme,“ slibuji konejšivě a v duchu si představuji ten účet za elektřinu, co bojler v rekreačním režimu vygeneruje.

„Nemáš? Snad nemáme! Nechápu, proč bychom měli dávat nějaké peníze do chaty, která nám nepatří!“

„Táta přeci říkal, že chata bude moje, to už je dávno rozhodnuté!“

„Už ji nechal na nás přepsat? Ne, vid’!“

Zase se tak divně zašklebila a propnula ruce se zapletenými prsty dopředu tak arogantně a panovačně, že v tom okamžiku jsem jí nenáviděl.

„A těch sto tisíc, co mají vaši pro nás údajně našetřeno, ty jsou kde?“

Co se to stalo? Kde to jsem? Přece naším snem bylo být nezávislí, svobodní, nenechat si do života od nikoho kecat! Prachy? Snažím se málo? Byl to náš společný sen, nebo jen můj?

Ztrácím půdu pod nohama.

„Jdu pryč!“

„No jasně, jak jinak...“ slyším za sebou.

Sedím v rohu a foukám do pěny.

„Co se děje, inženýrskéj?“ Jarda, tak na toho mám tak zrovna náladu.

„Koukal jsem, že se ti přijela stará. Přišla ti na tu křehulku, co ses tu s ní předváděl minulý týden?“

„No, ještě tohle přivolávej. To snad ne, proboha? Přeci nejste blbci, abyste mě napráskali!“

„No my určitě ne, ale tady jsi na vesnici, kamaráde. Jsi prostě vůl. A co nepiješ?“

„Mám jen na dvě, tak si to šetrím,“ přiznávám popravdě.

„O to se nestarej a chlastej, vole! Ale ta mladá byla bombová, to ti teda povím...“

„Tak popojedem, hospodo?“

„Jo, Kráska, na tu musím zapomenout,“ motám se směrem k domovu zavěšený do Járy.

„Jasně, ser na ni!“ Jarda, když má naváto, tak divně huhlá.

„Na Krásku?“ škytnu.

„Hovno, ser na starou!“

Tak to bylo rychlé.

„Nebo víš co? Ser na obě!“ Rozhodnutí hodné filosofa.

„Ale já mám děcko!“ skuhrám.

„Protože jsi vůl!“ Tečka.

Tak už zase prohrávám na body.

„Jarda ti za ten projekt přestavby měl zaplatit a ne tě ožrat!“

„Ale žádný projekt, spočítal jsem mu pár íček a betonovou desku, a taky nám předloni dovezl to dříví, vzpomínáš?“

„Dělej, jak myslíš.“

Už měsíc spolu vůbec nemluvíme normálně.

Jen dostávám pokyny a příkazy, často provázené nějakou tou jedůvkou.

Vím, že něco rozbít je strašně jednoduché, ale já takhle dál už nemůžu a ani nechci. Musíme si to vyříkat narovinu.

Vyříkat není správný termín.

Hodinu na ni řvu.

Všechnu svoji bolest, starosti, zklamání, únavu i nadrženosť jsem zakvedlal v hrnci pěkně dohromady jako Eintopf, opepřil, přidal hrst chilli papriček, povařil a teď jí to vroucí liju na hlavu. Druhý den, když se vracím z práce, stojí u chaty tchánova škodovka, postýlka složená na střeše a kočárek v kufru.

„Stěhujeme se k rodičům, tady se nedá žít.“

„Kde jsi byl s tou škodovkou, když jsem tahal brikety na zádech?“

Chce se mi znovu zařvat, ale mlčím.

9 - Říkej mi táto

„Máš tu obsílku od soudu, tak se zastav, tvá matka by s tebou chtěla mluvit!“
To bych tátu nesměl znát, to on si se mnou chce popovídat, ne máma.
„Tak já to na poště vyzvednu a zastavím se, až pojedu z práce.“

To byl teda fofr. Dana je pryč přesně týden a už tu mám nějaké „předběžné opatření“ - výživné na nerozvedenou manželku, výživné na dítě, bleskem počítám, z čistého platu mi zůstanou dvě stovky, to mi nezůstalo ani na autobus do práce. S tímhle za rodiči dneska nepojedu.

„Ty máš ještě nějaké jiné příjmy?“ Tomášova žena je právnička.
„Mám, ale nepravidelné, dělám pro Jendu dílenskou melouchem.“
„Kolik?“
„Tak pět set měsíčně, v průměru, poslední dobou míň, nestíháme v práci.“
„Tak to spočítala paní soudkyně dobře.“
„Hele, a to po mě může vyžadovat výživné, i když nejsme rozvedení?“
„Může.“
„A i když jsem jí vždycky všechny peníze dával a měl kapesné jen padesátku týdně?“
„Může.“
„Připrav se na boj, ta paní hraje tvrdě.“

Já nechci žádný boj, chci doma tu samou Danu, co jsem s ní chodil od své maturity. Chci doma svoje dítě. Nechci žádnou válku.

„To, co chceš ty, synu, je teď vedlejší.“
Já to věděl. Teď mě táta dorazí jak školáčka s nudlí u nosu.
„Kdy bude hotový ten byt?“
„Jako by právě teď na tomhle tak záleželo.“
„Pitomostí jsi se nadělal dost, synu. Záleží, ani netušíš, jak moc!“
„Příští rok na jaře. Slibuji konec února, ale vidím to na konec dubna, květen.“
„Tak to máš nejvyšší čas!“
„Jak čas, na co čas?“
„Na rozvod!“
„Já se ale nechci rozvádět! Říkal jsi, že něco rozbít je strašně jednoduché!“
„Mám ti to zopakovat? To, co chceš ty, je nepodstatné, ona tahá za delší konec provazu.“
„Nebudeš mít ani dítě, ani kvartýr!“
„Ty jsi ji, tati, nikdy neměl rád, jedu domů.“

Na paneláku jsem letos skončil.

Zboursali jsme s Tomášem lešení, napsali nám za to dva měsíce, nikdo si na to netroufal, tak jsme učinili nabídku. Tomáš měl strach, tak se trochu přiožral. Rozebírat ve dvou s někým takovým lešení výšky dvanácti pater, je zážitek jen pro otrlé.

Hotovo.

Na jaře pár hodin úklidu po malířích a podlahářích a stěhujeme se.

Tomáš taky do mě hučí:

„Manželka říkala, že bys měl co nejrychleji podat žádost o rozvod. Získáš-li byt v době manželství, stěhuje se tam ona a tebe pak vypakuje.“

Jo a prý máš Daně navrhnout návštěvu manželské poradny. Tam by vás stejně soudce hnál. Všechno se tím urychlí.

Sedím zase v tom rohu a zase foukám do pěny. Proč jsou všichni tak cyničtí? Rozvod.

Jen tak, nic se neděje, rozvedeš se, oženíš se, rozvedeš se, oženíš se...

Vždyť to je poloviční smrt!

„Jardo, vážně dneska mě nech.“

„Je pryč? Takové štěstí nemám, ta moje mě sere už 27 let!“

„Ty jsi ale hovado, Jardo.“

„Nebud' blbej, inženýrskéj, nastěhuj si tam tu mladou, ale už se nežeň!“

„Platím!“

„Ty teď v práci budeš přespávat?“ ptá se mě Arnošt, když odchází.

„Ale ne, jen to tu potřebuju dodělat, stejně mi teď nic nejede, pojedu v noci vlakem.“

Doma je jen zima, v týdně ani netopím, zalezu do spacáku a přikryju se dvěma peřinami. Navíc potřebuju nutné prachy. Chci koupit ten bojler.

Ještě vytapetuji dětský pokojík a dole to vymaluji. Bude tam teplo, z kohoutku poteče teplá voda, vrátí se, do Vánoc se mi holky vrátí.

Ta manželská poradna není špatný nápad.

Třeba nám opravdu poradí a pomůžou!